

Strategie ochrony i przywracania różnorodności biologicznej

Zrównoważona konsumpcja i produkcja

Współfinansowane przez
Unię Europejską

GREEN
INDUSTRY
FOUNDATION

BABY
HUSKY

Definicje

- Zrównoważona konsumpcja to wykorzystywanie usług i artykułów, które spełniają nasze podstawowe potrzeby i poprawiają jakość życia, nie narażając na szwank potrzeb przyszłych pokoleń. To staranie się ograniczyć zużycie surowców naturalnych i substancji szkodliwych, a także redukować emisję zanieczyszczeń wytwarzanych podczas całego cyklu życia produktu czy usługi.
- Zrównoważona produkcja to proces tworzenia produktów i dostarczania usług w sposób niepogarszający środowiska, oszczędzający zasoby, opłacalny ekonomicznie, bezpieczny dla użytkowników i pracowników, satysfakcjonujący społecznie i twórczo oraz niezanieczyszczający procesów i systemów produkcyjnych.

Definicje

- Nadprodukcja występuje, gdy ilość produktów wyprodukowanych przez fabryki i rolnictwo jest większa niż to, co faktycznie konsumenci są w stanie kupić lub wykorzystać. Przez to powstaje nadmiar towarów na rynku, co może prowadzić do spadku cen, zamknięcia fabryk i zwolnień pracowników. W efekcie cykl ten prowadzi do biedy i braku dostępności dóbr.
- Z kolei nadmierna konsumpcja zdarza się, gdy ekosystemy są eksploatowane ponad swoje naturalne możliwości regeneracji. To prowadzi do wyczerpywania zasobów naturalnych, jak lasy, ryby, gleby, minerały i woda, co wpływa negatywnie na funkcjonowanie ekosystemów, niszczy siedliska i stwarza zagrożenie dla wielu gatunków, które współtworzą zrównoważony ekosystem.

Konsumpcjonizm

Konsumpcjonizm odnosi się do skłonności społeczeństw do nadmiernego i niekontrolowanego konsumowania dóbr i usług.

Istnieje kilka przyczyn tego zjawiska:

- Kultura i presja społeczna
- Reklamy i marketing
- Dostępność towarów
- Zmiana stylu życia
- Wzrost gospodarczy

Konsumpcjonizm

Skutki konsumpcjonizmu obejmują:

- Zniszczenie środowiska
- Problemy społeczne
- Zdrowie psychiczne
- Wykorzystanie zasobów
- Wpływ na ekonomię

Wzorce konsumpcji i produkcji

- Pierwszym z nich jest linearny model konsumpcji, gdzie kupujemy, używamy i wyrzucamy produkty, które posiadają krótki cykl życia, używając "czystych" surowców, często projektowane tak, by szybko się zużywały i były zastępowane nowymi. Brak odpowiedzialności producentów sprawia, że konsument odpowiada za wyeliminowanie odpadów, co zwiększa presję na jednostki, społeczności lub państwa, podczas gdy zachęta dla producentów do tworzenia bardziej zrównoważonych produktów jest niewielka.
- Drugim czynnikiem są modele ekonomiczne, które skupiają się na nieustającym wzroście produkcji i konsumpcji dóbr i usług w gospodarce. W obecnym modelu, który jest niewydolny, oznacza to wzrost wykorzystywanych zasobów naturalnych, co ma zwiększający wpływ na środowisko.

Wzorce konsumpcji i produkcji

- Trzecim jest "eksternalizacja" kosztów związanych z degradacją środowiska, takich jak zmiany klimatu, wyczerpywanie się zasobów naturalnych czy zanieczyszczenie. Te koszty nie są uwzględnione w cenie produktów, lecz są przenoszone na społeczność i państwo, co sprawia, że brak zrównoważonego rozwoju wydaje się być tańszy. Niektóre niezrównoważone produkty stają się nawet bardziej przystępne cenowo, często przez subsydia dla paliw kopalnych, co dodatkowo utrwala te wzorce.

Sposobów produkcji, które generują negatywne skutki dla środowiska i społeczeństwa:

- Intensywne wydobycie surowców
- Monokultury rolnicze
- Przemysł hodowlany
- Sztuczna produkcja chemikaliów
- Procesy przemysłowe
- Wydobycie i produkcja plastiku
- Niezrównoważona produkcja energii

Jak można zaoszczędzić nadmiernego zużycia zasobów naturalnych ?

Osoby i organizacje mogą podejmować różne działania w celu ograniczenia nadmiernego zużycia zasobów naturalnych.

Działania nieinwestycyjnie i organizacyjne:

- Eliminowanie strat i marnotrawstwa - Poprzez edukację i zaangażowanie pracowników, możliwe jest zidentyfikowanie obszarów, w których występują straty i marnotrawstwo. Odpowiednie zachowania i organizacja pracy mogą skutkować znacznym zmniejszeniem zużycia zasobów.

Działania wymagające inwestycji i zmiany organizacyjnej:

- Zmiana technologii i procesów - Inwestycje w nowoczesne technologie, procesy produkcyjne czy odnowienie produktów mogą istotnie obniżyć zużycie surowców i energii.
- Przeprojektowanie produktów - Projektowanie produktów z myślą o minimalizacji zużycia materiałów i energii w całym cyklu życia produktu, ułatwienie recyklingu i ograniczenie wykorzystania szkodliwych substancji.

Ograniczenie nadmiernego zużycia zasobów naturalnych

Ograniczenie nadmiernego zużycia zasobów naturalnych to kluczowa kwestia, która ma istotne znaczenie zarówno dla środowiska, jak i dla ludzkości jako całości. Skuteczne zarządzanie surowcami może przyczynić się do zredukowania presji na środowisko naturalne oraz poprawić trwałość zasobów dla przyszłych pokoleń.

Zalety:

- Zachowanie zrównoważonej równowagi zasobów
- Minimalizacja negatywnego wpływu na środowisko
- Efektywność ekonomiczna
- Wsparcie zrównoważonego rozwoju
- Innowacje technologiczne

Czynniki wpływające na problem niezrównoważonej konsumpcji oraz produkcji

Współfinansowane przez
Unię Europejską

GREEN
INDUSTRY
FOUNDATION

BABY
HUSKY

Marnowanie żywności

Marnowanie żywności występuje na różnych etapach produkcji i dystrybucji, od gospodarstw rolnych po sprzedawców detalicznych i konsumentów. Może wynikać z różnych przyczyn, takich jak zniszczenie przez pleśń lub szkodniki, nieodpowiednie warunki przechowywania, a także celowe wyrzucanie żywności.

Korzyści z ograniczenia marnowania żywności:

- **Oszczędności kosztów:** Poprawa efektywności w przetwarzaniu i przechowywaniu żywności może obniżyć koszty pracy i zakupu.
- **Mniejsza emisja gazów cieplarnianych:** Redukcja marnowania przyczyni się do zmniejszenia emisji metanu oraz śladu węglowego.
- **Lepsze zarządzanie zasobami:** Ograniczenie marnowania oznacza mniej niszczonych zasobów, co wpływa na mniejsze zanieczyszczenia i zużycie energii związane z produkcją i transportem.
- **Korzyści społeczne:** żywność, która nie jest wyrzucana, może być przekazywana do organizacji charytatywnych, co pomaga w zaspokojeniu potrzeb żywnościowych społeczności lokalnych.

Nadprodukcja

Nadprodukcja to stan, w którym podaż danego towaru lub usługi przekracza obecny popyt na nie. To jak opowieść o zbyt wielu uczestnikach na małej scenie teatru - kiedy oferta wyprzedza zapotrzebowanie, powstaje nadmiar produktów, co prowadzi do obniżenia cen i często zniknięcia zysków. Przyczyny nadprodukcji mogą być zróżnicowane: od błędów w prognozowaniu popytu po spadek zainteresowania ze względu na warunki ekonomiczne.

Korzyści:

- Oszczędność zasobów
- Zarządzanie zapasami
- Poprawa jakości
- Elastyczność w produkcji
- Ochrona środowiska
- Stabilność gospodarcza
- Zadowolenie pracowników

Społeczne oczekiwania związane z konsumpcją

Obecne wzorce konsumpcji są główną przyczyną problemów środowiskowych. Jednak założenie, że do poprawy jakości życia konieczna jest większa konsumpcja, w pewnym stopniu ogranicza politykę mającą na celu zmianę wzorców konsumpcji.

Przyczyny:

- Presja na status społeczny.
- Kultura konsumpcjonizmu.
- Presja na zachowanie się zgodnie z trendami.
- Brak edukacji konsumenckiej.

Wpływ konsumpcji i produkcji na środowisko

- Nadmiernie zużywane zasoby
- Emisja zanieczyszczeń
- Wycinka lasów

Wpływ konsumpcji i produkcji na dobrostan ludzki

- Zdrowie publiczne
- Bezpieczeństwo żywności
- Ubóstwo i nierówności społeczne

Gospodarka o obiegu zamkniętym

W modelu gospodarki o obiegu zamkniętym, zamierzeniem jest zastąpienie aktualnego, liniowego podejścia gospodarczego, które opiera się na ciągłym pobieraniu zasobów, produkcji, i w końcu marnotrawstwie. Ten nowy model skupia się na efektywnym wykorzystaniu zasobów, szczególnie kładąc nacisk na surowce odnawialne. Celem jest maksymalizacja wykorzystania każdego produktu, przedłużenie jego życia, aby wyciągnąć z niego jak najwięcej wartości oraz odzyskanie i ponowne wykorzystanie produktów ubocznych i odpadów poprzez tworzenie nowych materiałów lub produktów.

Przykładowe wskaźniki mierzenia cyrkularność gospodarki?

- Procent wykorzystania materiałów z recyklingu w gospodarce.
- Ilość produkowanych odpadów.
- Wykres Sankeya, który obrazuje przepływ surowców w gospodarce, od ich pozyskania do momentu stania się odpadem. W modelu gospodarki o obiegu zamkniętym, ten przepływ jest zamknięty.
- Ramy monitorowania gospodarki o obiegu zamkniętym w Unii Europejskiej, opierające się na 10 wskaźnikach podzielonych na 4 cechy charakterystyczne dla modelu GOZ: produkcji i konsumpcji, zarządzania odpadami i surowcami wtórnymi, konkurencyjności i innowacji.
- Wskaźnik cyrkularności Unii Europejskiej, wyliczany przez Eurostat, który określa poziom materiałów odzyskanych i ponownie wprowadzonych do gospodarki.

Zrównoważony łańcuch dostaw

- Zrównoważony łańcuch dostaw to system, który integruje elementy tradycyjnego procesu dostarczania towarów z uwzględnieniem aspektów ochrony środowiska. Ma to na celu minimalizację negatywnego wpływu na ekosystem w różnych etapach realizacji procesu logistycznego. Zastosowanie tego podejścia wymaga holistycznego podejścia do całego łańcucha dostaw, co z kolei przynosi wiele korzyści.

Zrównoważona konsumpcja co możemy zrobić jako zieloni liderzy?

- Przeanalizuj swoje codzienne nawyki zakupowe
- Ślad węglowy i wykorzystanie zasobów
- Wybieraj produkty przyjazne dla środowiska
- Zrównoważone nawyki żywieniowe
- Korzystaj z ekologicznych toreb
- Odpowiednie segregowanie odpadów
- Alternatywne środki transportu
- Oszczędzanie wody i energii
- Technologiczne rozwiązania
- Edukacja i przykład dla innych

Bibliografia:

- <https://link.springer.com/article/10.1007/s42398-023-00266-9>
- <https://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-consumption-production/>
- <https://www.oneplanetnetwork.org/SDG-12/sustainable-consumption-and-production>
- <https://www.eea.europa.eu/highlights/unsustainable-consumption-2013-the-mother>
- <https://justagriculture.in/files/newsletter/2023/february/43.%20Our%20World%20Today%20Unsustainable%20Consumption%20And%20Production.pdf>
- <https://ourworldindata.org/sdgs/responsible-consumption-production>
- <https://www.unep.org/explore-topics/resource-efficiency/what-we-do/sustainable-consumption-and-production-policies>
- <https://www.iisd.org/articles/deep-dive/doing-more-less-ensuring-sustainable-consumption-and-production>
- <https://netimpact.org/blog/overproduction-overconsumption-consequences>
- <https://matics.live/glossary/raw-material-consumption/>
- https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal/sustainable-use-key-natural-resources_pl
- <https://mmconsulting.waw.pl/redukcja-zuzycia-surowcow-naturalnych-sposobem-na-tansza-i-bardziej-ekologiczna-produkcje/>
- <https://www.hsph.harvard.edu/nutritionsource/sustainability/food-waste/>
- <https://interobservers.com/what-is-overproduction/>
- <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0959652606000850>
- <https://www.gov.pl/web/edukacja-ekologiczna/zrownowazona-konsumpcja--czyli-co-indywidualnie-mozemy-zrobic-dla-klimatu>
- <https://elearning.przemyslprzyszlosci.gov.pl/goz-cyrkularny-model-gospodarki/>
- https://wzr.pl/ekonomia/gospodarka-cyrkularna-minimalizacja-marnotrawstwa-zasobow-dla-zrownowazonegorozwoju/#Co_charakteryzuje_gospodarke_cyrkularna
- <https://www.cbre.pl/insights/articles/na-czym-polega-zrownowazony-lancuch-dostaw>